

George Orwell

Kitaplar ve Sigaralar

Türkçesi: Yunus Şahin

Deneme

İÇİNDEKİLER

Kitaplar ve Sigaralar	7
Kitapçılık Anıları	13
Bir Kitap Eleştirmeninin İtirafları	21
Yazının Engellenmesi	27
Sağcısıyla Solcusuyla Memleketim.....	45
Yoksullar Böyle Ölüyor.....	53
Böyleydi, İşte Böyleydi Keyfimiz	67

Kitaplar ve Sigaralar

Birkaç sene önce, gazete editörü bir arkadaşım fabrika işçileriyle beraber yangın gözcülüğü yapıyormuş. Konu çoğunun okuduğu ve sevdiği, bizimkinin de çalışanı olduğu gazeteye gelmiş ama edebiyat kısmı hakkındaki fikirlerini sorduğunda “Bizim o ıvrır zıvrır okuduğumuzu düşünmedin, değil mi? Ne diye zırt pırt on iki şilin altı penilik kitaplar hakkında konuşursun ki! On iki şilin altı peniyi bir kitaba verecek herifler değiliz biz!” cevabını almış. Bunlar, diyordu arkadaşım, tek derdi günübirlik Blackpool’a gidip de birkaç sterlin harcamak olan adamlardı bir de.

Kitap satın almanın, hatta okumanın masraflı bir hobi ve ortalama bir insanın erişiminin ötesinde olduğu fikri o kadar yaygın ki detaylı bir incelemeyi hak ediyor. Kitap okumanın, saat başına bir peni üzerinden hesaplandığında, kaç mâl olduğunu hesaplamak zor olsa da, kendi kitaplarımın bir envanterini çıkarıp fiyatlarını toplayarak bu işe bir girizgâh yaptım. Diğer giderleri de hesaba kattıktan sonra son on beş yıldaki harcamama dair yeterince isabetli bir tahmin yapabilirim.

Sayıp da fiyatını hesaplayacağım kitaplar burada, dairemde bulunurlar. Aşağı yukarı bir bu kadarını da başka bir yerde bulundurduğumdan eksiksiz bir hesap için toplam sayıyı ikiyle çarpmam gerekecek. Kitap formunda değilse eğer, baskıya hazır durumdakiler, zarar görmüş ciltler, ucuz, ince karton kapak-

lı edisyonlar, kitapçıklar ya da dergiler gibi farklı formattakileri saymadım. Dolabımın en dibinde sakladığım eski ders kitaplarım gibi ıvır zıvırları da saymadım. Yalnızca isteyerek edindiğim veya isteyerek edinebileceğim ve elimde tutmaya niyetlendiğim kitapları saydım. Bu kategoride bulunan 442 kitabım olduğunu öğrendim ki bunları aşağıdaki şekillerde edinmişim:

Satın alınanlar (çoğunlukla ikinci el)	251
Bana verilen ya da kitap kuponlarıyla aldıklarım	33
İncelemem için veya hediye olarak verilenler	143
Ödünç alıp geri vermediklerim	10
Geçici süreliğine ödünç aldıklarım	5
Toplam	442

Şimdi, fiyatlandırma yöntemine gelirsek... Satın aldığım kitapları tespit edebildiğim kadarıyla tam fiyatlarıyla listeledim. Ayrıca bana verilen kitapları, geçici süreliğine ödünç aldıklarımı ve ödünç alıp da vermediklerimi de tam fiyatlarıyla listeledim. Bunu kitap verme, kitap ödünç alma ve kitap çalma aşağı yukarı dengede olduğu için böyle yaptım. Açık konuşmak gerekirse elimde bana ait olmayan kitaplar bulunduruyorum ama pek çok kişide de benim kitaplarım var. Dolayısıyla satın almadığım kitaplar, satın aldığım fakat bende olmayan kitaplarla dengeyor. Öte yandan incelemem için ve hediye olarak verilenleri yarı fiyatına listeledim. Bunun sebebi eğer onları ikinci el alacak olsaydım kaç para vereceğimi hesaba katmaktı ki çoğu da, her halükârda, ikinci el alacağım kitaplardı. Fiyat konusunda bazen tahminlerime bel bağlamak zorunda kaldım ama bunlar da çok uçuk tahminler olmayacaktır. Tutarlar aşağıdaki gibi çıktı:

	£	s.	d.
Satın alınan	36	9	0
Hediye	10	10	0
İncelemem için gönderilenler	25	11	9
Ödünç alıp vermediğim	4	16	9
Geçici süreliğine ödünç aldıklarım	3	10	0
Raflar	2	0	0
Toplam	82	17	6

Diğer yerdeki kitap yığınına da eklediğimde, £165.15 tutarında yaklaşık 900 kitabım var gibi görünüyor. Bu, yaklaşık on beş yılın –hatta kimi kitaplar çocukluğumdan kaldığı için daha da fazla ama on beş diyelim– birikimi. Yıllık £11.1 yapıyor ama tüm okuma masrafımı tahmin edebilmek için eklenmesi gereken başka giderler de var. Bunların en önemlisi olan gazeteler ve süreli yayınlar için yıllık £8 makul bir tahmin gibi duruyor. Yıllık sekiz sterlin iki günlük gazete, bir akşam gazetesi, iki Pazar gazetesi, bir haftalık inceleme ve bir veya iki aylık dergiye yetiyor. Bu da toplamı, tahmini £19.1’a çekiyor ama asıl toplama ulaşmak için bir tahmin daha yapmak gerekiyor. Açıkça görüldüğü üzere kitaplara para harcıyoruz ve elimizde pek de bir şey kalmıyor. Kütüphaneye abonelikleri, satın aldıktan sonra kaybettiğimiz ve çöpe attığımız başta Penguin olmak üzere ucuz edisyonlar var mesela. Diğer tahminlerimden hareketle, hesaba senede £6 eklemek bu türden harcamalar için oldukça yeterli görünüyor. Yani son on beş senelik okuma masrafım yıllık £25 civarında bir meblağ ediyor.